

Наше Лемко

РІК II.

Ч. 9 (33)

Львів, 28-го квітня 1935

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 20 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

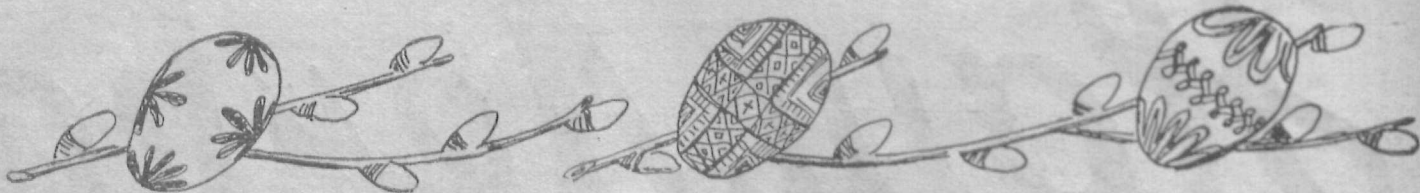
Христос воскрес!

...Уплетений терновий вінок —
З квітками крови на чолі...
Оттак на сміх виставлений Бог
Стояв в покорі, в розбішеній товпі.

»Розпни, розпни Його, Пилате!
То богохульник, цар Юдеї!« —
Гукали ті, що ще недавно
Йому стелили квітки-лілеї.

І розпjali, наче злочинця, —
З розбійниками на хрест...
А в третій день, ще до схід сонця,
У світлі слави ВІН ВОСКРЕС!

ДМИТРО ГАВРИШ

До національного Воскресення

Як я став свідомий

Часто говорили мені, як я ще був молодий, що за Горлицями живуть вже поляки, а на схід — гопри Сянїк і далше українці. Одначе заєдно осуджували українців, очернювали наших священників, мовляв — це недобрі люди, письмо обернули інакше, до Грацу наших давали.

Тому саме дивна якась нехїть зродилася у мені до слова українець і до людей, що живуть під схід сонця від нас. Одначе не можу за-таювати, що наш отець духовний, хоч таки зі сходу, але дуже добра людина, незвичайно людяний вічливий та багато краший, як наш учитель (хоч твердий!)

Недавно зійшовся я принагідно з одним свідомим молодцем з Висової та він отверто каже: я є українець. Це мене дивувало, бо ми оба однакові лемки та чому він українець, а я ні?

Його пояснювання, що треба читати добрі виховуючі книжки, історичні українські повісти, пізнати історію свого народа, стежити за народнім життям та розвитком наших земель, брати до рук добрі будууючі часописи, — це мене спонукало, що я став інакше думати.

До того ще зачув я, що у Пантній всі порядні, статочні і чесні молоді є українці.

— Не знаю, чи всі читачі знаєте, як голод за правдою замучує збудженого, сон зганяє з його повік?

— Тож і я став нишпорити в книжках, читати газети.

І скоро я пізнав правду, бо вона сама прокидалася у мені, як птаха у клітці. Сьогодні знаю та бачу, що наші рідні брати українці ревно і щиро працюють для добра цілого українського народу. Їхні безкорисні подвиги на полі українського шкільництва доконані „Рідною Школою“, змагання „Просвіти“ освідомити та з'єднати в одну Велику Українську Сімю всі наші села, зорганізувати тисячі читалень „Просвіти“ до культурно освітньої роботи, боротьба з отруєю Протиалькогольного та Протинікотинного Товариства „Відродження“, великі заслуги Українського Ревізійного Союзу Українських Кооператив у заснуванні тисячів українських кооператив по всіх землях, де живуть українці, осяги молочарського промислу „Маслосоюза“, розвиток українського промислу і торгівлі „Центросоюза“, ошадностава та допомогова акція „Дністра“, сотки тисячів виплачені вдовам і сиротам „Карпатією“, опіка в соймі та сенаті, де наші українські послі боронять наших народніх інтересів з відкритою душею — наче рідні батьки помагають нам радо, — це все отворило мені мої приспані очі й моє серце радується.

А яку працю ведуть руйніники? Під покришкою народньої роботи

шукають власної наживи, москалі намовили нас перейти на православ'є, прогайнували „Народний Дім“ та ще хочуть змарнувати націю на Лемківщині.

Брати лемки українці — ми пізнали добро і зло, єднаймося, передплачуймо „Нашого Лемка“, бо він бажає нам на кожному кроці добра, є нашим сторожем, учителем, до-радником і сонцем свідомости.

Та коли через „Нашого Лемка“ будемо все та всюди про себе знати, тоді виженемо легко всяке лихо з наших хат.

Твердий українець

НЕ ВІЛЬНО СТРІЛЯТИ В ЧАСІ ВЕЛИКОДНЯ.

Заборонено великодну стріляни-ну. В урядовому часописі львівського воевідства пригадано заборону великодної стрілянини не тільки з пальної зброї, але й при помочі страшаків, петард, жабок, зладжених з каліхльорікум і інших вибухових матеріалів. Заборонено теж продавати в аптиках, аптичних складах і інших торговлях без лікарських рецепт вибухові матеріали, як каліхльорікум, сіль Бертолета та вироби з тих матеріалів. Хто провиниться проти цієї заборони, буде караний адміністраційною дорогою гривни до 500 зл. або арештом до 14 днів, оскільки провина не потягне за собою гостріших наслідків, предбачених в інших законах. Відповідальність за провини малолітніх паде на родичів і опікунів.

А смереки і ялиці шум'ять

Зас іде до ліса. — Така юж она.

Кой била іщи малим дівчатком, а як лем мала яку турботу, то все ішла — як і теперіцька — до ліса.

Там сяде на пняку, чи ляже собі на моху — прижме очі і мисліт, мисліт. А нераз і слези її пічнуть іті з віч.

Там слухат, як смереки й ялиці шум'ять. І говди шиток свій біль, шиток свій смуток пред нима одкривав. Им ся скаржить.

Бо люди, людмі. Не завсе зрозум'ять, а даколи і висміють; тодикаль то хоцби юж і з людмі не приставати, така жалість серце залігат.

І вона волишь з тим лісом, з тима прекрасними горами перебивати.

— Юж другі рік іде, як так банує. Гей! Бо то бив стрільчик. Чи хто відів таки вельки, сині як небо — очі таких ся нігда не забуде. І гардій бив і ім'я мав крас, бо з історії зяге.

Келя разів били на бесіді зо собом, а потім то він поїхав зас, одкаль не є повороту. Рідних братів визволяти. Написав ажик листа, а она читала, бо ходила до чколи, кой іщи хчили наши хителі. І так слали келя разів до себе.

А потім спостереглася, што го страх полюбіла — то і писаті перестала. Боялася, няйби без ню не тернів вельку болість.

Гей, Боже ти мій! Кельо разів она тоги листи читала — певні їх на пам'ять знає...

Мисліла, што помали призабуде всьой — лем ся і очі світять. Правду

повідала ціганка-ворожка: ти ся см'єш, кет в серці жаліст вельку носиш!

Окрутні і тяжко.

І зас сідит в лісі. Зас чує його казковий шепіт. Шепоче до неї так солодко — ніжно дає полекішу розжалобненому серцю.

Та немов крізь слъози сміється га нашінпує змореному серцю радіти.

Він сьегодні такий дивний. Давніш так не шумів... Шум смерік дужчає. Вона виразно чує: Кинь смуток, твій стрільчик вернеться з тими, що вирости на його кістках та йдуть за Рідні Гори...

Смогріться на околичні гори, ліси і мисліть о них. А слези єдна по другій зтікають з віч.

З церковці чути дзвони. Бія-бая. На Страсти кличуть...

Полева.

Нас ніхто не може розлучити

Вже пів року доходить з того часу, як українські кооперативи Лемківщини, Полісся, Холящини й Волині не зі своєї волі відійшли від Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Не знаємо ще, на яку дорогу рішилися всі ті кооперативи. Не знаємо, кілька кооператив зголосилося в члени варшавського союзу польської рільничої кооперації, кілька вступило до польського споживчого союзу „Сполем“ та які рішилися не вступати до ніякого польського союзу, тільки залишилися безпосередньо під контролею Кооперативної Ради, хоч би через те втратили право на податкові полекші.

До Ревізійного Союзу Українських Кооператив прийшло багато писем з кругів відлучених кооператив. У тих письмах відзеркалюється великий біль ідейних провідників місцевих кооператив. Вони стільки літ трудилися безкорисно для великої спільної ідеї, маючи те почування, що разом з тим служать й своїй **національній ідеї**, будують своє **власне господарство**. Вони не можуть скрити почуття образи своєї людської гідності. Коли їм диктується **приналежність до таких кооперативних союзів, куди вони не мали й не мають охоти йти добровільно**. Вони вже глибоко засвоїли собі **основну засаду, що кооперація стоїть та мусить все стояти лише на добрій волі громадян**. Що не є добровільне — це не є й не може бути кооперативне

— про це вони знають та добре розуміють й тому так хвилюються.

Однак не годиться піддаватися розпуці. Діло кооператора — боротися з противенствами, поборювати перешкоди у щоденнім, хоч неголоснім змаганню. Провідники відлучених кооператив мусять твердо обстоювати, щоб в їхніх кооперативах залишилася українська мова урядування, щоб їхні кооперативи не приймали від нозого ревізійного союзу ніяких писем, що не є писані українською мовою, щоб усякі звідомлення та статистики виповнювали по українськи та щоб на ревізії до них приїздили не хто інший, а українці ревізори. Далі повинні вони вимагати, щоб у їхніх областях потворено територіяльні відділи союзу, де українські кооперативи діставали б належне собі представництво через делегатів.

Памягайте українські кооператори, що українська кооперація перебула вже всякого рода труднощі, але все воскресала у славі та силі. Так буде також і цим разом.

В тій думці працюймо й борімся, щоб зберегти надбане добро та не змарнувати ні одного року для народньої праці.

Хоч розлучені тілом — мусимо бути об'єднані духом! Та в тім уже нам ніхто не зуміє перешкодити.

Правда воскресне з гробу!

—0—

В 20. РІЧНИЦЮ БИТВИ ПІД ГОРЛИЦЯМИ.

В травні буде 20 літ від славної битви під Горлицями в Західній Галичині. Там німецька і австрійська армія по сильнім барабаннім гарматнім вогні прорвали російський фронт і завдали тяжкий удар царським військам. Російська армія мусіла тоді утікати далеко на схід аж майже до Збруча. В річницю тої славної битви вибирається на місце колишнього побоєвища багато німців, австрійців та маляр, які брали участь в тій битві. До Горлиць приїдуть цілі поїзди з Німеччини і Мадярщини.

1.500 РІЧНИЦЯ.

В днях 6. і 7. квітня римські Колегії: українська, ілірійська, польська, російська й чеська зорганізували обходи з приводу **1500. річниці смерті св. Методія, Апостола Словян**. Головні торжества від-

булися в базиліці св. Климентія, де спочивають мощі св. Кирила. М. ін. Богослуження в словянсько-византійським обряді відправив Архимандрит ЧСВВ. о. Діонісій Ткачук. Після Богослуження відбулася процесія при співі гимнів українського, польського, чеського, словацького і хорватського. Вона зложила лавровий вінець, при гробі св. Кирила. Пополудні відбулася академія в Папським Східнім Інституті.

—0—

АМЕРИКА.

Серед наших братів в Америці, національно свідомих та міцно зорганізованих в культурно-просвітні та господарські установи, ведеться ворогами нашого українського народу уперти пропаганда в цілі ослаблення нашого національного організму.

Майже VIII. рік виходить в Клівленді (Орано) в Злучених Державах тижневик »Лемко«. Повний ти-

Питома лемківська церква Успенія Пр. Богородиці, збудована 1865. р. в селі Мшанна коло Дуки. До війни душпастирював тут бл. п. о. Степан Тарнович.

тул якого звучить: »Лемко, Карпаторусская Народная Газета. Виходить раз в неделю по четвергам. Орган Лемко-Союзу в Соед. Штатах і Канаде».

Часопис є писаний російсько-лемківською мішаниною і пропагує, що лемки не є українці, але окремих »Лемківський народ«.

—0—

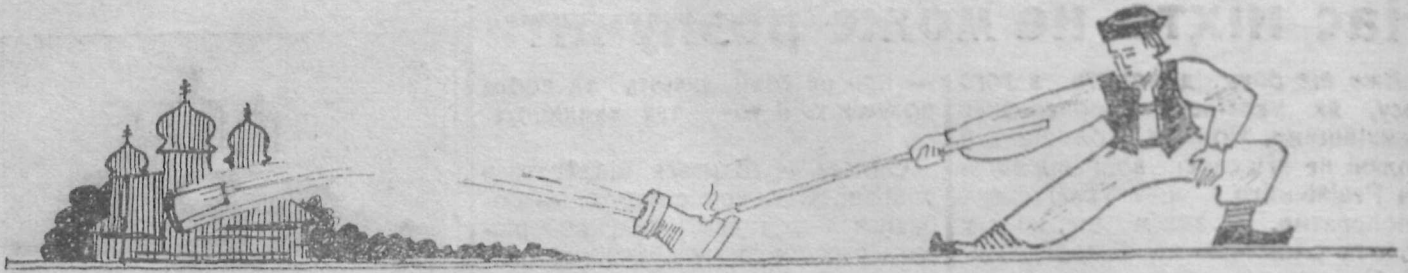
ДАЛЬШЕ ПРАВО РЕВІЗІЙ.

Тимчасове право ревізій, яке одержав РСУК при кінці минулого року, вигасло з днем 31. березня ц. р. В останніх днях березня Міністерство Скарбу повідомило РСУК, що міністр скарбу надав Ревізійному Союзу Українських Кооператив дальше право ревізій на необмежений час для українських кооператив на території воєвїдств: львівського, тернопільського і станіславівського. У списку типів кооператив, для яких РСУК-ові надано право ревізій, не поміщено вже тих трьох типів, які мають бути додатково вичеркнені з нового статуту РСУК, а саме двох типів кооператив підприємців і типу кооператив ріжних.

—0—

Щасливої, але безповоротної дороги.

В квітні виїхало з Польщі 1600 жидів до Палестини. В травні має їх виїхати 2500 осіб.

Історична правда і Український Нарід

Українці, — український нарід, його Батьківщина зветься Україна. Цей назви не створено, як це злобно твердять деякі, що хочуть баламутити наш нарід, щойно в найновіших часах.

Назву Україна стрічаємо вже в Іпатієвому Літописі з 1187 р., де літописець, розказуючи про смерть геройського князя Володимира Ігоревича, каже: „О нем же Україна много постона“ (заплакала по ньому много Україна). В тімже самім літописі під р. 1214 читаємо: „Іха Данило с братом і поя (заяв) Берестий і Угровськ і Вершин і Столле, Камов і всю Україну“.

Противники назви Україна опираються на тому, що колись, дуже давно, в первочинах свого існування наша держава називалася Русь, а ми русичі чи русини. Щоби зрозуміти, чому ми цю назву відкидаємо, треба знати рідню історію.

Коли в Україні намножилося багато князів і їм стало тісно, вони почали переселюватися на північ, де тоді мешкав дикий нарід азійського походження, що звався Фіни. З тими фінами помішалися виходці з України й з тієї сумішки двох народів після довгих літ вивторився новий славянський нарід, відмінний, неподібний в нічому до українського, що зветься росіяни або москалі.

Хоча цей північний нарід не мав нічого спільного ані подібного ні по своїм вигляді, ні по своїй психіці (відчуванні) ні по культурі з нами, задержав для себе нашу давню назву Русь. Москалі створили на півночі державу зі столицею спершу в Ростові, а відтак в Москві. Їхні князі зріши в силу почали зазіхати на нашу землю та стреміти до того, щоби завоювати Україну. В 1169 р. орда тих диких північних варварів наїхала на край, зруйнувала вогнем та мечем столицю України, Київ, повбивала людей та пограбила їхне добро. Від того часу вони щораз більше наставляли на Україну.

Тому, що російський нарід присвоїв собі нашу назву й витягав руки по нашій землі, які він уважав за свої, бо вони звалися ру-

ські, повстала друга назва, що відрізняє нас від наших північних сусідів — Україна. Це одинока правильна назва нашого народу й нашого краю. За часів Козаччини подибуємо її навіть у чужинців. Доказом географічна мапа французького інжинера Бопляна, що жив в XVII. столітті, на якій наша Батьківщина зветься Україна, а землі на івнічний схід від неї означені як Московія.

Україна й Русь, це дві назви двох окремих нвродів, які не мають зі собою нічого спільного. Тому не можна говорити, що українець та русин це те саме.

Це ясно доказує історія українського народу після переяславської угоди, коли то гетьман України Богдан Хмельницький, шукаючи захисту молодій державі, піддав Україну під опіку російського царя Олексія Михайловича. Хоч у переяславському договорі в 1654 р. застережено, що Україна має лишитися вільною державою у злуці з Росією, Москва потоптавши умову, взялася таки того самого року поневолювати Україну.

Права України обмежувано послідовно з кожним роком, знесено автономію, скасовано уряд гетьмана, зруйновано запорізьку Січ, а врешті москалі посунулися до такого божевілля, що заборонили навіть говорити та писати українською мовою, кажучи, що немає й не було ніякої України, немає українського народу й української мови, а тільки один великий руский — себто російський нарід. Такі поняття про Україну старалися вони поширити у світі та це їм до певної міри вдавалося, тому що самі українці у своїй несвідомості називали себе русинами. Найдовше ця назва втрималася у нас в Галичині, де нечесні людиці за юдині гроші, яких російський уряд не щадив, пускали людям дурману, що ми не українці, а русини чи рускі, що нам треба єднатися з російським народом. А за таке єднання з москалями вже нераз тяжко витерпів наш нарід. Кожний з нас тямить, як це наших людей цілими сотнями вішали маляри на придорожних деревах за це тільки, що вони звали себе русинами.

Щож було причиною, що маляри так мстилися на нашій народі? Коротко про це розкажемо. Маляри жили в австрійській неволі, так як ми жили в австрійській та російській. Хоч вони мали багато більше прав, як ми українці, то все та чи хотіли позбутися ненависного ворожого ярма.

Тому, коли прийшов 1848 р. так звана „весна народів“ та в цілій Європі гноблені піднесли зброю проти своїх гнобителів, маляри підняли в себе революцію. Тоді загроженої Австрії прийшов з поміччю російський цар, висилаючи на Угорщину через Карпати кілька полків.

При допомозі російських військ вдалося цареві Френц Йосифові здусити повстання, а провідників покарати смертю. Колиж в 1914 р. вибухла світова війна й Австрія в наслідок злого командування мусіла уступати, щоби закрити дігсну причину програної, вину зложили на наш нарід, обвинувачуючи його в москвофільстві, це є в прихильності до Росії.

Маляри, що стояли тоді в Галичині, почали наїнку проти нашого народу, не тому, що їм залежало на цілості австрійської монархії, але задля того, щоби пімститися за 1848 р. Вони не розбирали, яка є різниця між русином та москалем. Вони на тому не визнавалися, тому що москаль й русин значить по німецьки однаково: „дер Руссе“. Хто подавався за русина, того маляри брали за москаля, а такого вони сейчас й вішали. Чимало повисло тоді наших, Богові духа винних, людей! А скільки витерпів наш нарід по всіляких таборах та тюрмах? Ніхто не счислить забутих сірих могил, не збагне, скільки пролито крови та сліз, напоївши сіру землю.

І сьогодні не бракує людей, які за юдині гроші беруться баламутити наш нарід та привертати його до „руського материка“.

рід надто глибоко відчув цю правду, що його діти — це діти одної великої української Матері, це одна українська сім'я, що його син. — Українці!

Але зайвий їхній труд, як праці мітичного Сізіфа. Український На-

Вісті з наших установ

Центросоюз про ячний експорт.

Ячний сезон зачався в другій половині лютого. Перші посилки яєць Ц. С. відійшли 25. 2. 1935. до Чехословаччини, а 8. 3. до Еспанії. Назагал ринок збуту не поширюється. Заграниця дуже неуступлива і сильно бе на знижку. Вона знає, що скількість вагонів яєць до вивозу є дуже обмежена і тому використовує положення. Центр-Союз має покищо провізоричний приділ з контингенту, бо Варшава ще остаточно не розділила контингенту на всі ячні центральні. Провізоричний приділ, який тепер має Центр-Союз, не відповідає навіть 1/3 наших довозів з краю.

Безроги.

На безроги ціна трохи піднялася. Ця невелика звишка є здається тільки часова, бо під весну понсувалися дороги, тяжко довести товар на місце збуту і тому попит є більший як подаж. Коли дороги поправляться, ціни імовірно знову впадуть.

Загальні Збори «Маслосоюзу».

У Львові відбулися Загальні Збори Краєвого Молочарського Союзу в Стрию «Маслосоюз». Зі звідомлень бачимо, що «Маслосоюз» далі успішно зростає не дивлячися на господарську скруту. Масло продано в краю в звітовому році 1.661.593 кг. гуртом і 545.309 кг. в роздріб, за кордон вислано 255.357 кг. Новий птахом'ясарський відділ збуває щоденно у Львові кругло 160 кг. птиці за ціну коло 200 зл. Молока продає «Маслосоюз» денно у Львові пересічно 4.200 літрів. «Маслосоюз» мав чистого зиску 3.477 зл. Всіх крамниць має «Маслосоюз» тепер 31, має також крім маслярень свою сироварню та бриндзарню. Число членів постійно зростає.

Стільки разів пишеться в українських часописах про наше багатство на Лемківщині — однак якось тяжко «Маслосоюзові» приходиться поширити свою діяльність на Лемківщині. Хоч тут наші брати теж годують овечки, лемківські корови далиб гарне-товсте молоко — бо гірське сіно — «пчолка може їсти». Не кажемо вже про невичерпані скарби в лісах — малини, борівки, суніці, акафири, горіхи, гри-

би і т. п. Це багато причинилося до піднесення лемківського добробуту та наш величавий «Маслосоюз» ненайгірше вийшовби на розбудові свого успішного діланя. Направду широко радимо!

Діяльність «Сільського Господаря».

Дуже важна для нашого народу установа Краєве Господарське Т-во «Сільський Господар» у Львові відбула свої річні Загальні Збори дня 29 березня ц. р. У тих Зборах взяло участь 51 делегатів від філій «Сільського Господаря», 27 делегатів від Кружків «С. Г.», 21 представників центральних українських установ, 2 делегатів від Пов. Союзів Кооператив, 16 делегатів від Районових Молочарень, 19 гостей та 8 представників української преси.

Членство в «Рідній Школі».

З початком місяця березня ц. р. мала «Рідна Школа» 75 тисяч членів. Але це не так занатто багато, як узяти на увагу, що це одна з найважливіших установ. До осені мусить «Рідна Школа» дійти до **сто тисяч членів!** Члени — це підстава «Рідної Школи». Чимбільше їх у якійсь громаді, то це краще свідцтво для неї. Обовязком кожного українського громадянина стати членом «Рідної Школи» й помагати їй. Зголошуватися треба за посередництвом місцевого Кружка «Р. Ш.». Де його нема, там треба такий оснувати.

ШКІЛЬНІ ОПЛАТИ І ДАТКИ.

Міністерство освіти розіслало до шкільних кураторій обіжник у справі шкільних оплат і датків. В тім обіжнику написано, що однією обовязуючою оплатою в середних школах є адміністраційна такса, а всякі датки можуть бути лише добровільні і їх не вільно примусово стягати. Учеників, які не хочуть складати датків, не вільно змушувати і потягати до відповідальности.

БЕЗРОБІТТЯ В КАНАДІ.

В оттавськiм парламенті повідомив прем'єр Бенет, що тепер є в Канаді 500 тисяч безробітних. В часах найгіршої кризи було в Канаді 750 тисяч безробітних; отже тепер трохи ліпше.

Вид на столітню церкву в Миліку коло Мушпи — Новосадеччина.

ВИКЛАД ПРО УКРАЇНУ В БЕРЛІНІ.

З кінцем березня ц. р. відбувся в Берліні західом і в льокалі «Німецько-закордонного Академічного Клубу», що стоїть під проводом бувш. нім. губернатора, д-ра Шульце-Еверта й уладжує щомісячно актуальні виклади інтернаціонального значіння для німців і чужинців, виклад проф. Д-ра Зенона Кузелі про «Україну в давнині й теперішності». На виклад зібралось, не зважаючи на рівночасне прийняття в провідника закордонного уряду нац.-соц. партії, А. Розенберга, під сотню добірної німецької й чужинецької публіки, між якою видно було багато представників урядових установ, науки й преси, також і закордонної, м. ін. американської, аргентинської, швайцарської, румунської та польської. Після змістовного реферату, в якому прелегент звязко представив усі важніші питання, звязані у Україною та українськими справами (як нпр. назва, територія, людність, адміністр. поділ, історичний розвиток, державницький момент, мова, раса, культура, господарство і т. д.), відбулася оживлена дискусія над деякими важнішими актуальними питаннями (сов. України, господарство, релігійні справи, шкільництво).

ВЖЕ Й ФРАНЦУЗИ ПРОТИ ЖИДІВ.

В останнім тижні вибухли в Парижі на університеті дуже бурхливі галабурди французьких студентів проти жидівських студентів. Найбільші галабурди були на лікарськiм відділі, бо там найбільше жидів. Там французькі студенти напали на жидів та виганяли їх з університету і били. Як бачимо, то протижидівська ненависть поширилась вже на всі народи: навіть на гостинних французів, де досі жидам дуже вигідно жилось.

До Братів Лемків в Америці

Вже цілому світові добре відомо, що велике й славне ім'я «Україна», голосне між усіма культурними народами на цій земській кулі.

Воно гомонить чимраз голосніше, чимраз дужче, приймається та вкорінюється всюди, де живуть наші рідні брати Українці.

В побідному поході поступає наша славна «Просвіта», несе лучі відвічної правди, засіває здорові народні зерна. Воно не вистає, лише бодрим кроком серед своєї ідейної праці йде все вперед. Вона поширює свої здорові кличі, глибше та глибше пускає коріння.

Щоб ця могутча народня сила «Просвіта» могла як слід вив'язатися зі свого завдання — усі, хто живе — мусимо з нею співпрацювати, нести їй безупинну поміч.

Тому саме до Вас, Чесні та Дорогі Брати й Сестри в Америці звертаємося в імені наших братів в лемківських горах — з братнім проханням — помагайте Вашим Братам у Старому Краю.

Як відомо, немає ще в багатьох селах на Лемківщині відповідних домівок, де приміщувалася б: читальня, кооператива, театральна сая, молочарня та хочби сільська вартівня.

І доперва в такім ріднім домі, який буде культурно-освітньою та економічною пристановою лемківського села, зможуть наші Брати Лемки почуватися так, як це наш великий вождь Тарас Шевченко сказав:

«У своїй хаті своя правда і сила і воля!»

Однак такого дому не в силі побудувати самі наші Брати з причини теперішньої кризи та браку гроша, тому саме через нас просять Всіх своїх односельчан за Океаном, щоб переводили масові збірки між собою та другими свідомими громадянами в Америці на поміч братам у горах, памятаючи слова наших батьків:

«Разом руки си подаймо і як брати ся любім! Одні другим помагаймо,

та до спільної мети поспішим! Чи багатий, чи заможний — до кого лише дійдуть ці теплі слова — кожний їх прихильно привітає та бодай найменшою жертвою піддержатиме та допоможе культурно-освітній праці серед лемківських гір.

Просвіта це наша твердиня та сонце нашого Воскресення.

Вкінці наші Брати з гір просять нас переслати Вам, Брати за Океаном, отсею дорогою щирі бажання кріпкого здоров'я з могучим Христос Воскрес.

Як писати, та про що писати

Наше лемківське життя дуже складне під теперішню пору, різні дива діються по лемківських горах, тому подаємо короткі пояснення, як писати та про що писати, щоб допис чи оповідання було видруковане.

В першу чергу прохаємо писати виразно, на одній сторінці чистого паперу, по можності чисто та чорнилом. Не можемо поміщувати таких писань, де буде накопичено багато різних недоладних речень про різні окремі події, або про такі речі, що ніякої користі не буде для загалу. Зокрема заявляємо, що наші чесні дописувачі зрозуміли вагу нашого часопису та вистерігаються всіх таких лайливих дописів та підоджувань брат на брата, бо такі дописи поміщує лише «мексиканська газета».

Нас обов'язує правдива творча праця так на культурно-освітньому, як теж на економічному полі для добра, єдності, згоди та піднесення добробуту цілої Лемківщини.

Не будемо теж відповідати на різні провокації посторонніх брукових реп-тильок.

Наше святе завдання стояти в обороні всього, що наше рідне з діда прадида, в обороні нашої Церкви та нашого Духовенства та на будуче так будемо поступати, що нам наша совість вказує за правдиве перед Богом, перед цілим Українським Народом та перед цілим культурним світом. Це наша альфа і омега.

Редакція «Нашого Лемка».

Кой не стернів

Мила, примилена біла його Ксенька.

— Та чем? Він не богач, она не охаба, розлюбили си. Кет лем няньо покажут, поведе ей під вінец, возме до хиж тай будут валяти біду г перед ся. Штирі руки ясучи й до ціпа й до церкви, а муки є лем дос на руки. Так си розкладав Федько з під Вапенного, то возме си за газдиню Ксеньку — світонько докапарити розмилений.

Талем ейже! Допискав си співаночку шумну, геску; аж му прийшла біла карта з вербованцями нароковац.

Померкли розкішни очка — розтомилена гамбочка збіглася — Ксенька завоятила, небожатко з жалю жалісного розвержеся на стрямбки стрямбани.

Нич не гдіяв старший брат, ани стрик, што префесорює, — цисар каже, мус піти.

І Федько пішов, лишив всьой.

Додзвонювали з ряду — ци не сему таку стерницьку од товди яр, шилиячина перетерлася; даки зас поярювали, лем

Кирила ише на баньчох вісину не досяв. Зас Вітиків Нестор зіднався на попівство, нанашко з Хомяківки — сеси, што ім ништивіра комадиян вигін загородив, зас повели ружалисту на четвертину, Фенна Тимчиканина юж писмо зознала, сама юж пише листи до брата за море, не мусит бічи до Микитихи під скалу за млаком, Юрко з млина пришов з Франції, хижку доставлят, зас Кичера зазеленіла, самісіцько так само завітчалися черешні над улицом, адже Онуфрив бук на клинці над росадником за Мартином хижком остав до гнес, лем за Вислоком кушенька вільшина зосхла, пону зас камінну брилу г вирі деси води-леди засунули, беріг ся тих на тростю звюз, Мариньча з під беріжка зята до ся прияло, всьой так само як ноникаль, ажи г Демка груши так само перевеслами попідв'язувани, юж яси настали сядиваль, лем його одного сонічка Ксеньчиного не вернуло, ніт го, неє. Суди боськи, што ся де водит з Федьком?

Юж малярів до хиж одправили, кой о якийска свіжий мобілізації при-торкают г місті. — І лем з па-

ском і кукевками пустилися до церкви піти горішняни, з гори, як доло рабандиковим вигінцьом прибіжав — просто під церковію звитався Фидюско — так му прикісно било за своїм народом тівки роки.

І ледво лем (таки тодікаль биля часи) постиг в хижі з няньом поздоруватися і кришину свяченини хавкнуту, ани не одпочав по тівких турбациях, лапли го назад. Шандармария Феська без Вапенне погнала, скутого, звязаного, за то, што лем паски скоштував свяченої. Ани му сч в Ксеньком не дали зойти, лем і небозі переказав — не ждий на мя, бо я стрика і цілу фамелю не буду ништивирити.

Пришло пак ици, з почти чорний папір до віта заслали, што нашого Федька з під Вапенного г темни мури засадили, судили зрадом і закарваньчили на вічні вічельки.

А така крас видалася Ксеньчина паска, шитки писанки ся описали, аджи барвінок розгорнувся в садочку, што го слезами росила, кой крас паробок не стернів, не зохабив вітців.

Нанашко.

З Сяніцьких Земель

Голод на селі

Село Межибрід — це одно з найбідніших сіл у Сяніччині. Поля мало й ще до того воно дуже лихе, пашу забрала минулорічна повінь. Давніше половина села заробляла при риболовстві, а навіть хотіли в минулому році виарендувати в старостві право ловлі риби в Сяні. Але право ловлі риби дісталось директорові місцевого шпиталю др. Доманському та ветеринареві при старостві в Сяноці др. Геллебрандові, а не тим, що потребують того зарібку до прожитку.

Закінчення волосних виборів

В сяніцькому повіті волосні вибори покінчені. Не вибрали ні одного українця волосним війтом, коли не числити війта Шавного, Киверчука, емігранта і б. полковника У. Н. Р., відомого зі своїх поїздок із „лемківськими депутаціями“ до Варшави. Також „руські“, що так рахували на кілька виїтівств, завелися дуже на обцянках, бо не дістали ні одного.

Як читає село пресу

Село Полонна числить приблизно до 1100 душ населення української народности. На цих тисячу сто душ є в селі 87 часописів українських, 4 москвофільські. Найбільше поширені є видання кооперативні та видання концерну „Українська Преса“, тут і „Наш Лемко“ належить.

Сходина в Сяноці

В середу 3. квітня ц. р. відбулися у Сяноці ширші сходина місцевого українського громадянства. Промовляла сенаторка **Олена Кисілевська**, вказуючи привним на сходинах про важність культурно-освітної праці по наших селах та взивала всіх, зокрема українське жіноцтво на Лемківщині до здвоєної праці над поширенням свідомости, бо свідомість веде до кращої долі та до добробуту.

Сен. О. Кисілевська відбула теж нараду з представниками сяніцької філії „Союзу Українок“, взиваючи їх, щоб оживили свою діяльність.

Присутні поставились прихильно до слів Сенаторки і тому філія „Союзу Українок“ оживить з весною круг свого ділання та поширить конечно працю по лемківських селах. Село жде!

Над справою територіяльної автономії для українських земель у Польщі основніше спинився посол др. В. Загайкевич.

Цензурні — чи нецензурні книжки

Дня 30. 3. ц. р. двох поліціантів з Кремної, на приказ слідчого судді з Ясла, перевели основну ревізію в помешканні світлого лемка Миколи Драня зі Святкової великої. Шукали за українським співаником, який називається „Сурма“. Мимо того, що підчас згаляної ревізії виривали навіть підлогу в поодиноких кімнатах, „інкримінованого“ співаника не знайшли, а забрали лиш дві дуже „небезпечні“ книжки: „Бій під Крутами“ і Горишівського „Під прапорами Хмельницького“. — Відходячи дуже жалували Миколу Драня, що він, хоч був колись порядним чоловіком (а саме тоді, коли не читав ніяких українських газет і книжок), тепер — мовляв — дуже попсувся, а се тому, що читає „Сільського Господаря“, „Народню Справу“ і „Нашого Лемка“ та що „забіл себе гловен якось там Україном“. Щиро радили поправитись та „вибіць себе з глови України, а втенчас вшистко бендзе добже“. — Примітка: Названі книжки вільно кожному читати та мати у своїй бібліотеці, бо ці книжки перейшли належну цензуру. Тож не правно забирають ці книжки.

Шапкаря Українських Інвалідів

Львів, вул. Потоцького ч. 48 поручає шапки: українки, мазепинки, лугові і шкільні (для учеників гімназій) Шапки дешеві, мають традиційну українську форму й виконані дуже солідно. Купуючи в Шапкаря Українських Інвалідів, даєте за свої гроші працю інвалідам Українського Війська і підвирате свій промисел! Купуйте тільки українські шапки, — бо вони дешеві, порядні і гарної форми! Цінники наших виробів висилається даром

Українське життя у Кракові

Про життя краківських українців у нас мало знають. Тому подаємо бодай загальне його представлення.

Живе у Кракові чимало українських родин. Є тут українці робтники — наші брати Лемки, студентство, підурядовці, урядовці, професори університету. Всі вони в чужому середовищі творять наче одну родину.

Загал гуртується у різних установах, як саме „Просвіта“, „Рідна Школа“, Товариство Охорони Воєнних Могил, Відродження, Союз Українок та в церковних брацтвах.

Краків винятково вибивається зпоміж інших середовищ тим, що студентство та громадянство взаємно себе підпомагають і зі собою співпрацюють. Неміє тут — на шастя — і таких міжусобиць та непорозумінь, як по інших місцевостях між одними та другими.

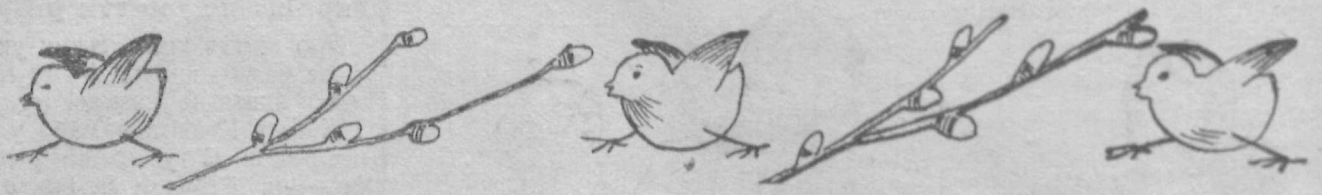
Українське студентство, не маючи змоги працювати в своєму Товаристві „Українська Студент. Громада“, зосередковує всю працю по таких установах, як „Просвіта“, „Рідна Школа“, „Відродження“.

Відіграно старанням аматорського гуртка комедію „Тітка“; відбулися звичайні загальні збори Філії „Просвіта“ — студентство святкувало роковини Коут; старанням Кружка „Рідної Школи“ відбулися 3. березня ц. р. ширші сходина батьків із рефератами студ. Т. Сташка та М. Зарічного. На сходинах порушено справу дитячих садків та користь із них, батьківські кружки по школах, справу опіки над доростом. Цьогож дня виголосив в університеті студ. Шкреметко цікавий реферат „На тему української літератури“, знову аматорський гурток відіграв комедійку „Змійка“.

Студенти Академії Мистецтва заснували при Філії Товариства „Просвіта“ мистецький гурток, що обєднує всіх студентів мистців.

Дня 17. березня ц. р. відсвятковано величаво Шевченкові роковини, знову 31. березня діти рідношкільних курсів улаштували Шевченківський Коніерт, беручи багато образків з нашого любого „Дзвіночка“. Також Кружок „Рідної Школи“ у Кракові заснував дитячий садок, що вже почав свою діяльність. Товариство „Просвіта“ започаткувало основання комітету допомоги для незаможних українців, що в цьому напрямі провадить живу діяльність. Великим признанням тішитись церковний хор, зложений з громадян і студентів.

З цього короткого начерку бачимо, що згода панує між нашими українцями в Кракові, такої бажемо всім нашим містам і селам — бо єдність веде до національного Воскресення.

По Лемківщині

З початком березня ц. р. в **Мацині**, коло Горлиць була віднова м'сії, яку давали ОО. Редемптористи. По скінченні м'сії оба отці місіонарі відїхали на десятиднєвну місію до села **Бортне**, також в Горличчині. На закінчення місії в Бортнім в неділю 17 березня приїхав сам Ап. Адміністратор з Рима нова, який мав нагоду сам особисто бачити православних „краянів“, які при законанню місійного хреста їдучи зі своєю процесією, перешкодили місіонареви підчас проповіді. Сам Ап. Адміністратор кр'м проповіді завзиваючої до повороту відпавших, дав в село кілька примірників свого пастирського послання, яке православні селяни прийняли з питомим їм довірям.

З Бортного один отець місіонар поїхав до сусідного села **Маластова** на реколекції (коротка місія). На священика в Мостові в прикрий і негідний спосіб накинувся криницький „Лемко“, хоч цей священик сам лемко і в лемка-москофіла жонатий, але, що він сам українець, тому „Лемко“ цього не може вже стравити. На злість тому нашому священикові в Малостові лемкови-українцєви, заложили в парохії чужі чинники „московську“ читальню, а між закладаючими був навіть швагер з Горлиць сего пароха (зн. що москофіли на віто своїй родині люблять докучати, коли вона українська).

Цікавий був також випадок в зимі в селі **Бодчарка**, також в Горличчині. Поліція з Липинок урядила собі полювання в Бодчарці й один з пол'цаїв зранив заяця, а що заяць ще жив, отже хотів його постерушковий колькобо добити. При ударі колькобою стрільба вистрілила і тяжко його ранила так, що він по двох днях в шпиталі в Горлицях помер. Треба згадати, що в Болчарці є свідомо українська молодіж, яка часто за це мусить і терпіти, але духом не падає. В сусідньому селі **Цеклинська Воля**, вже ясельського повіту, при кінці березня були також духовні реколекції, які давав монах Василянин. До парохії Цеклинська Воля належить і близьке село **Фолюш**, де в зимі одному господареві на торзі в Яслі стався сумний та zarazом і смішний випадок. Сей господар з Фолюша випровадив на торг (вибачте за слово) вже добре підхова-

не „паця“. На торговиці попросив якогось чоловіка, щоб йому це паця хвилю потримав, бо сам тимчасом підбивав паспорт. Коли підбив паспорт, що тревало коротку хвилину, дивиться, а ту ані чоловіка ані його пацяти. Ходив, шукав, але все задармо. Вернув домів без пацяти і без грошей лише з підбитим паспортом, а люди одні його жалували, а другі сміялися. У всім, а головно на торгах, будьте осторожні і пильнуйтеся, ніколи не грайте у три карти — бо ваша біла куме!

Васко.

Що діється на межі

На межі Лемківщини і Бойківщини лежить село **Яворець**. Замешкують його чесні українці, скуплені при церкві, яку збудували ще в 1846. році. Молодь горнеться до просвіти; була тут продовж двох попередніх зим приватна учителька, яка вчила нашу молодь письма; хлопці з завяттям брали живу участь у тих курсах, хоч різні переслідували їх за це. Тепер вчать читати одні від других і багато вже пізнало вагу письма і друкованого слова. Одначе тут всякий прояв (як зрештою по цілій Лемківщині...) просвітнього життя заглушують різними видами та невидимими способами. І так за ношення спроважених шапок зі Львова від Українських Інвалідів покарали гривною 5 зл. наших хоробрих молодців. На це внесено рекурс, який ще досі не полагоджено.

Нас дуже дивує, що відповідні чинники повинні би знати, що шапки робить легально Українська Робітня.

В дочерньому селі **Лузі** заложено перед кінцем минулого року кооперативу, яка гарно розвивається завдяки ідейній та повній посвяті праці склепара-самоука.

В другому теж дочерньому селі **Завій** конечно хотіли заложити Кружок „Рідної Школи“ — та шож? — Не дозволяють, хоч вже до виділу вибрали самих таких, що ані півгодиною не були карані.

Під оглядом економічним ці села бідні, бо гористі. Люли вдержуються з випасу волів на полониках (на верхах гір), які від непам'ятних часів уживали. Аж тепер двір почав домагатися своїх прав до полонин, начав процес зі селом та його

виграв (старі лемки повідають: — свій свого не захопить!). — Одначе село не може погодитися ніяк, щоб від своїх домагань уступити, бо з чого будуть жити, як заберуть їм послідню лошку рятунку?

Дещо тут неясне, бо як селяни вживали довші роки пасовиська в добрій вірі, що їм це належить (т. зв. право сервітуту) понад 30 років безпереривно, тоді їхні домагання дальше вживати є цілковито узасаднені та виключають спір і двірські домагання.

Страйк у Перемишлі

У Перемишлі страйкують будівельні робітники. До них прилучилися й робітники, що добувають пісок зі Сяну. Це вказує, що нарід хотів би постояти за свої права. Одначе цікаве, чи наші брати лемки постояли б так один за другого, як не газ чуємо — видалили робітника з тартаку, або не дали позволення на даставу піску каменя та шутру на державні дороги — чи постояв би брат за брата?

ЧЕСТЬ — КОМУ ЧЕСТЬ!

Парохом сіл Гломчі та Лодини є о. Степан Головід. Парохію свою обняв він в 1931 році і від того часу працює невсипуце враз із своєю дружиною над освідомленням села. За його починком оснували читальні „Просвіти“ в Лодині й Гломчі та в обох читальнях головує він до нині. При оснуванні читалень піддав о. Головід думку будови власних домівок і громадяни з запалом підтримали ці думки, одначе якби не перешкоди з різних, не від нас залежних обставин, в обох селах були би вже давно власні домівки. Але є надія, що ці перешкоди уступлять. Минулого року по Різді запросив до себе о. Головід п. О. Гаврилук, що через 6 тижнів вчила дівчат з Лодини, Гломчі й Кінського крою, шиття й вишивок. Цій вчительці давала безплатне удержання дружина о. Головоди. Цього року пп. Головоди спровадили до Гломчі диригента, що є на їхньому вдержанні та вчить хор у Гломчі. Учиться співати 14 дівчат і 16 хлопців. Нажаль Лодина не може користати з цього диригента, бо важко ходити на проби понад 3 кілометри.

Чість таким ревним працівникам на народній ниві, як пп. Головоди! Світло буде, як й другі отці парохі підуть їхніми слідами!

Стереженого Бог стереже! — каже українська приповідка, — тому стережіться перед втратою свого майна і обезпечуйте його від огню і від крадежі з вломом в Товаристві взаїмних обезпечень

«ДНІСТЕР»

Львів, вул. Руська ч. 20.

СЕЛО ШЕВЧЕНКОВІ.

Читальня «Просвіти» в Загупині, пов. Сянік уладила в дні 31. березня ц. р. концерт у честь Шевченка. В програму входили такі точки: «Заповіт» відспіваний мішаним хором, слово про життя Шевченка — виголосив Іван Гірняк, деклямація «Чигирину» — Гриця Гиряка та 12 продукцій хорів загупинського та із сусідньої Долини. На концерт прибуло понад 130 осіб, в тому й гості з Долини, Загіря, й Сянока. Всі точки програми випали незвичайно гарно, а гра перкової музики (мандоліни) так усім подобалася, що викопавці мусіли її на загальне побажання повторювати.

При устроєнні концерту заслужився найбільше член читальні в Загупині, Богдан Рось, диригент обох хорів, що вивязалися зі свого завдання надзвичайно добре. Треба ще заважити, що Богдан Рось — це 17-літній юнак-самоук. Гарна була деклямація, а дуже добре вийшла промова І. Гірняка. В хорах вирізнялися своїми голосами пп. А. Часанівна та Терепенківна. По закінченні концерту, Михайло Цап, подякував присутнім гостям за участь, почім всі присутні закінчили свято відспіванням національного гимну.

Чистий дохід з концерту призначено на освітні цілі.

Замітка: Добре та побажане буде присилати нам знімки з нагоди таких концертів, щоб увіковічити наші культурні надбання.

Страх на воробці

(Сміховинка).

Ванько Гичка сів коновалі —
В своїм огороді
Щи посіявши, не забезпечив,
Хоць були при шкоді.
Я надійшов, тай здалека:
А щастя вам, Боже!
Лем страха сой на воробці
Поставте, вебоже...
— Дай й вам, Боже! — відрек Ванько.
— Страху? — На мать вражу,
Коль сам по цілім днєви
По городі лажу...

КОРИСНИЙ ПРОЯВ.

Українська пекарня.

Від 23. березня ц. р. існує в селі Явірник, пов. Добромилів, при кооперативі Віра пекарня. На її чолі стоїть фаховий пекар, Осип Гавриляк, що пекарює ще з передвоєнних часів. Випечений хліб розвозять по сусідних кооперативах та покупці ним дуже вдоволені. Цей хліб дуже добре й чисто випечений має повну вагу. Жиди бойкотують цю пекарню, а крамар-жид у Володжі сказав, що хочби мав доложити своїх тисячу злотих, то мусить, явірнянську пекарню повалити. Сподіємося, що навіть володському Гершкові чи Абрумкові це не вдасться, хоч яке в них попертя з різних сторін!

Приклад із громадян Явірника повинні собі взяти громадяни міста Сянока, що має кілька пекарень, в тому 2 польські та 4 жидівські, (хто знає, скільки тайних брэдрур?!), а немає ні одної української. Недавно пригодилося таке одному нашому громадянинуві. Приходить він із села до Сянока і в місті на вул. св. Михайла підходить до його поліцай, легітимус його, а потім веде зі собою до склепу, де продають печиво з одної жидівської пекарні. Печиво брудне, погане, аж гідко їсти. Але на цьому ще не кінець. Поліцай бере за свідка цього нашого громадянина, важить жидівський хліб і показується, що в кожному бухонці хибує 10 дека. Так переконався наглядно наш громадянин, чому жиди продають хліб нібито дешевше, а в дійсному дають товар гірший, поганіший і дорожчий.

Часби вже отямитися і взятися до праці своїм, тимбільше, що в Сяноці поредуковано наших урядовців, а знайдеться й майстер пекар, що дасть фахову роботу.

ЯК З НАШИМИ ДОРОГАМИ.

Чехословацьчина побудує «народний шлях», себто гостиниць, що піде повздож через цілу чеську республіку зі заходу на схід. Цей шлях служитиме військовим цілям, тому його побудують під військовою контролею. 70 тисяч безробітних дістане працю при будові тої дороги.

Кілько безсмертних людей було до нині?

Американський статистик обчислив, що на земській кулі жило досі 30 мільярдів людей. З них 5 тисяч лишилися у людській пам'яті на все. Завдяки своїм вишкам стали вони безсмертними. В загальному це мужчини, бо з них тільки 200 жінок добилися безсмертної слави.

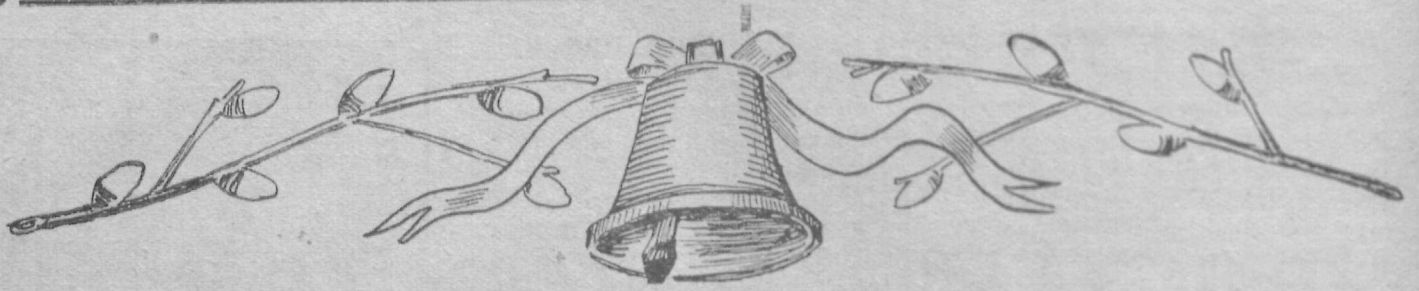
Гарна дерев'яна церква в селі Синів — коло Риманова.

Ліцитація земських маєтків

В Станіславівщині відбудеться ліцитація двох земських маєтків, а саме Деліїв і Тумир за довги в Тов. Кредитовім Земським. Власником є Рафал Цивінський. Виклична ціна 438.500 зл. Крім того розписана ліцитація земського маєтку Казимира Агопсовича в Тулуковій пов. Снятин. У половині травня у Львові буде ліцитація 39 маєтків за довги в Кредитовому Земському Т-ві. М. і, ца ліцитацію підуть добра гр. Ст. Потоцького Риманів і Немирів, що є власністю бар. Крузенштерна. Зліцитувати мають теж відомого публіциста Ал. Бохенського з Поникви, гр. Скарбека з Яблонова і Колзниць (пов. Лісько), бар. Юр. Конопку з Микулинець, д-ра Каз. і Фр. Мицельського, власника Венгерика та Тулиголов, (пов. Ярослав), Щепанських з Вікнян (пов. Товмач), Ромерів з Бездїтки (пов. Ясло). Сума задовження тих дібр у згаданому кред. т-ві виносить 22 мільйони зл. Догосподарилися пани...

Не хочуть большевиків

Непорозуміння в американській православній церкві. Щоденник «Морнінг Колл» з Пасаїк під Нью-Йорком приносить велику новинку на першій стороні про роздор в російській православній церкві з нагоди приїзду єпископа. Є це церква св. Петра й Павла, що її оснували наші галицькі лемки ще перед літами і піддалися під опіку колишньої російської православної місії. Тепер приїхав з Москви на візитацію архієпископ Венямин, якому закидують нахил до большевизму, і частина парохіян не хотіла пустити його до церкви. Священик проголосив у церкві, що приїде архієпископ, а велика частина парохіян тримає ще з давньою царською традицією і не хоче Венямина впустити до церкви. Непорозуміння дійшли до таких розмірів, що справою займаються місцеві газети в англійській мові.

Х Р І С Т О С В О С К Р Е С

І знову воскресає розсіяним квіттям та зеленню природа. Сонце — посеред чорних злиднів, у низькі заходить хижки — золотом мече по лемківських горах.

Грає короною весняних ранків понад болотняними калюжами чорної роботи духів, що нищать усякі надбання та пориви до світла смолоскинів правди.

Але Христос жив у чорніших злиднях. Карався по глибших кривдах і неправдах. — Він воскрес, осяяний вічним ореолом.

Бажаємо Братам-верховинцям з лемківських хиж, грімким привітом «Христос Воскрес» скорого воскресіння, щоб лемківські гори разом з розсіяною природою розкидали кругом по сірих хижках золоті бризки радості та сміху.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Редакція і Адміністрація
«Нашого Лемка».

Жадаємо!

З промови сенаторки Олени Кисілевської в сенаті у Варшаві

Справа освіти

Справа освіти в Польщі виглядає дуже невідрадно. Навіть урядова статистика виказує, що більше як пів мільйона дітей у шкільному віці, присуджені залишитись безграмотними, з причини браку місць у школах, або й самих шкіл. Число безграмотних дійшло, згідно зі статистикою з 1921 р., до застрашаючої цифри 6,541.193 осіб. Цей стан нас тимбільше непокоїть, що власне на наших землях справа освіти представляється найгірше, а в східних воєвідствах просто катастрофально. На Волині, Поліссі, Лемківщині та цілому Підкарпатті є села, де зовсім нема шкіл, ніхто не вміє читати, а в багатьох тамошніх селах майже всі жінки неграмотні. Там на-томісць, де є сільські школи на наших землях, то вони найнижчого типу, які не дають можливости нашим дітям перейти до шкіл середніх або фахових. У той час, коли у всіх школах нехтується науку української мови, літератури та історії України, то на Поліссі не узнається зовсім прав до матірньої мови. Тамошні діти не знають зовсім української азбуки, і не мають навіть права молитися в школі молитвою свого обряду, що прецінь є свяченим правом усіх громадян культурного народу.

Лемківщина

Не краще діється на Лемківщині, для якої уряд винайшов лемківську мову, впроваджену до шкільних

підручників. На цілій Лемківщині ніхто не похвалює такого зарядження Кураторії. Навіть села з маркою москвофільства є проти того зарядження, а населення з обуренням говорить про це: „Зробили з нас посміховиско“. Лемківську мову впроваджується хіба на те, щоби лемкам замкнути доступ до дальшої науки. Болючою справою є те, що наших учителів переносять з Лемківщини на чисто польські землі, а заступають їх польськими вчительськими силами. Часто буває, що вчителька не знає зовсім української мови і щойно на місці починає учитися лемківського букваря. Дітям забороняють навіть дома „Дзвіночок“ читати і вчать їх донощитва, чим деморалізується нашу дітвору. **Жадаємо припинення таких неморальних метод виховання.**

В повітах новосандецьким і турчанським та в інших гірських повітах заборонено дітям витатися словами, прийнятими в нас від віків: „Слава Ісусу Христу“, — а приказується їм говорити „дзеньдобри“, або „чесьць“. Дітей, які цього не слухають, карають, як це було в Лавовій, де ціла кляса мусіла клячати. Не рідко буває, що дітей біють.

Хто поширює москвофільство?

Замість науки вчителі займаються переводжуванням самоврядних виборів, поповнюючи при цьому

надужиття, а також закладають читальні Качковського, нацьковуючи тим способом одну частину населення проти другої. І в той час, коли читальні „Просвіти“ переслідуються на кожному кроці, читальні Качковського користуються допомогою урядових чинників.

Ми примушені рішуче проти цього запротестувати з чисто освітніх, культурних зглядів. Читальні Качковського на становищі єдності з Москвою. Відірвання від родинного пня в ділянці освітній несе також відірвання на полі релігійнім. Тому боротьба з русофільством на Лемківщині, — це наш святий обов'язок.

Жадаємо, щоб влада не поширювала і не форсувала шкідливої під кожним оглядом, московсько-православної агітації.

Домагаємось признання наших жадань у справах освітніх і релігійних на всіх наших землях, замешкалих українським населенням.

Ти воскреснеш!

Землице, наша Мати —

Чом ти плачеш, горюєш?

Що твої діти — ген по Сибірах

Вік свій кирвавлять

У кайданах, брязкоті?

Ти воскреснеш, ми знаєм!

Землице наша, Ти розквітнеш,

Приголубиш діток своїх —

Запашиш українським маєм.

Лемко школяр.

ЖІНОЧИЙ КУТОК

Не лякайте дітей!

Не вільно нікого нагло страшити, а передусім дітей, бо із такого наглого перестрашу може вивязатись у них поважна нервова недуга. Лякати дітей прим. коминярем, дідом, циганом, або тим подібними страхами, це злочин супроти них. З того вивязується хоробливий переляк, зявляється безсонність, нагле пробуджування в ночі й інші нервові забурення.

Закиньмо поганий звичай цілувати руки.

Поганий звичай задержався в нас, як між інтелігентами, так ще в більшій мірі між селянами — цілувати руки. Це налогове цілування рук наліво й направо, дуже не мудре.

Щодо селян, то цей страшний звичай цілувати в руку кожного, хто в міській тандиті, ще більше поширений. А чи-ж не вистарчить гарно вклонитися, привітатися? Чи це вже саме не є ознакою пошани? А то нераз покажеться в громаді який агітатор якої б то не було партії, чи який »тягниверета«, наші господарі та господині в повнім того слова значінню, цілують по руках, не знають хто, однак »пан«, а »пана« годиться цілувати. Діти біжать — їде авто, стане, заговорить шюфер; цілують і його брудні руки, а може і з заразою... Гей, господарі, господині, схаменіться, що робите? Чи не кращий ваш рід, ваша нація, чи вічно будете погноєм для інших без пам'яті? Жити чесно, віддати кожному належну честь можна і без дурної звички лизання рук.

Що треба робити, щоб усе удавалося в городі?

Треба вміти коло землі походити. Вже само копання має бути таке, щоб усі корінці хопти, перію можна було при тім якнайстаранніше повикидати. Всяку хопту, що лише покажеться, зараз же винищувати, бо якраз дамо їй »розпановитися« на грядках, то вся городовина пропала. Тому добра господиня сіє й садить усе рівеньким рядком, а потім може без ушкодження час до часу, особливо по дощі, присапувати землю поміж рядками маленькою сапкою.

Від чого починати?

Найперше очистимо, приведемо до порядку той кусень землі, що його гадаємо призначити на квітник і городець. Зрівняємо, щоб не було горбків, тут вище, а там нижче; повикидаємо зайве каміння, поспалюємо тогорічне хабаззя, а далі беремося ділити на що треба, але гарно, рівенько, з шнурком у ру-

ках, а не отак патиком на око.

Знаєте, як орудувати шнуром?

Затешіть два патики. Навиніть на один патик шнур. На кінець шнура привяжіть другий патик і гайда з тим »інструментом« у город. На одному кінці грядки застромлюєте один патик, розмотуєте шнур до другого кінця грядки (яку хочете задовгу) і там затикаєте другий патичок.

Тепер до шнура, рівнесько значимо собі грядки: на каляфіори, помідори, волоську капусту, цибулю, часник і інше.

Грядку від грядки відділити бороздою, не викидаючи, лише втопчучи рівненько землю до шнура.

Що робити з бараболею, що вже покільчилася.

Коли земля ще холодна, то хай бараболя в пачках у піску чи землі пускає листочки.

Коли посадимо (це відноситься до ранньої бараболі в городі), то добре кожний корчик прикрити гноєм, щоб земля не застигала, не замерзла від холоду. Коли перекраюємо бараболю, то треба уважати, щоб не ушкодити кільців, а »рани« засипати деревляним попелом.

Крім ранньої амариканки добре посадити ще її і при кінці травня (мая). Тоді будемо мати власне насіння, (подаємо за »Жіночою Волею«).

Заклик

„Боже, яка вона гарна, та наша земля!“ — сказав зі сльозами глибокого зворушення 13-літній юнак. І ці зворушливі слова захоплення і великої любови напевно вирвуться з душі кожного й кожної з нас, коли читатимемо книжечку **„Від бескидських розворів до поліських болот“**, що її в оповідній формі написав Мирон Дольницький, відомий наш географ і доцент Українського Педагогічного Інституту у Празі. Є це прекрасний і всебічний опис **західньо-українських земель**, а саме: Поділля, Волині, Полісся, Підляштя, Росточчя, Карпат, Лемківщини, Бойківщини, Гуцульщини, Підгір'я і Покуття. Все це написано чистою літературною мовою, на 80 сторінках гарного друку, з 25 відповідно дібраними образками й 1 мапкою М. Кулицького. Такої книжки, потрібної і цікавої водночас для молоді і старших, для школи й дому, доброї для людини з освітою і приступної для найширшого загалу — ми досі не мали. Видала її „Просвіта“, як місячну книжечку за березень ц. р. Дістати її можна **за 70 гр.** у Книгарні „Просвіти“ (Львів, Руська ч. 1). Та найкраще прислати до „Просвіти“ (Львів, Ринок 10. І. пов.) **передплату на цілий рік 3*80 зл.**, бо передплатники дістануть дванадцять таких же потрібних і цікавих місячних книжечок **за половину** їх книгарських цін. Отож **користаймо** з цього самі та ще **заохочуймо** й інших!

Щасливі школярки

В югославянському місті Рачи заряд міста такий чесний та дбайливий, що вдержує своїм коштом школи, купує школяркам книжки і доживляє цілий рік понад 120 шкільної молоді.

Що діється з нашою шкільною дітворою, яка не бачить тижнями ложки молока та крушини хліба? Чи відай не бачимо цього?

Надіслані книжки

Др. Теофіль Кормош, начерк його життя і праці, написав Др. Коренець, видало Т-во »Віра« і »Народний Дім« Перемиські. У цій книжечці описане трудолюбиме життя піонера перемиської землі, покійного Др. Кормоша, який ціле своє життя присвятив великій ідеї — творчій праці для Українського Народу. Був основником 16-ти українських установ, завдяки йому видвигнуто цілий ряд величавих українських будівель у Перемислі.

Ця книжечка повинна знаходитися у кожній читальні, щоб молоді брали собі до серця добрий примір та заповідь: »Будуй, а не руйнуй!«

Короткий політичний огляд зближення ІТАЛІЇ З МАЛОЮ АНТАНТОЮ.

Як всім відомо, Італія підтримувала Мадярщину проти своїх сусідів. Відколи Німеччина приголосила явно своє зброєння, Італія через свого диктатора Мусолінія заявила охоту співпрацювати з Югославією та другими членами Малої Антанти. Колиб Італія дійсно співпрацювала з Малою Антантою та Францією, то вигляди на довший мир би збільшилися.

ЖИДАМИ ВІДДІЛЮЮТЬ УКРАЇНУ ВІД ЧОРНОГО МОРЯ.

Жидівська телеграфічна агенція приносить таку вістку з Москви: Совітський уряд проголосив створення нової жидівської автономної округи в Крими, де веде колонізацію жидами американський жидівський «Зєднаний Комітет Розселення». Є це вже пята автономна жидівська округа в Совітському Союзі. Нова частина буде називатися Ларіндорф у честь недавно померлого Урі Ларіна совітського жидівського провідника. Округа складається з 50 колгоспів.

Крим це півострів на полудне від України. Північний Крим заселений українцями.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЛЕНІНГРАД.

До Амстердаму (Голяндія) приїхали минулого тижня большевицькі торговельні агенти і навязали

переговори з голяндськими фабриками кораблів. Большевики купують в голяндських промисловців 20 кораблів. Цими кораблями хочуть вони зміцнити червону московську флоту на Балтійським Морю, зокрема забезпечити Ленінград перед атакою німецьких кораблів на випадок війни. Часописи пишуть, що большевицькі агенти підписали вже умову з голяндськими промисловцями, але держать її в тайні.

Після своїх політичних відвідин у Берліні, Москві й Варшаві, англійський міністр Іден відбув ще наради в Празі, — і від того все-го аж розхорувався. Тепер-жежде підготовка до нової міжнародньої «імпрези», а саме до спільних нарад міністрів Англії, Франції, й Італії у Стрезі.

Австрії дозволено мировим договором держати лише 30.000 війська. Тепер по німецьким дозброєнні, австрійська влада рішила збільшити свою армію на 70.000 війська. Другі держави вже згодились на таке дозброєння. Але з побором новобранців Австрія не спішиться, бо боїться їх, щоби підбунтовані гітлерівцями не зробили перевороту. Попри армію буде влада держати ще партійне військо, так звану «гаймверу».

Безробіття у Франції поволі зменшується; за один тиждень стало 8,290 безробітних менше. Отже є надія, що наші брати-лемки вдержаться при заробітках, та будуть могли дальше помагати залишеній

рідні на Лемківщині.

Литовський посол у Берліні д-р Сулі передав ноту свого уряду у міністерстві закордонних справ з протестом проти вмішування Німеччини до внутрішніх справ Литви. Литовський уряд вказує, що німецька преса і радіо ведуть систематичну пропаганду проти Литви. Далі протестує проти демонстрацій перед литовським посольством у Берліні і литовськими консулятами у Німеччині, які улажено негайно після присуду на мемельських німців у Ковні.

Большевики в обороні Литви.

Між Литвою і Німеччиною в останніх часах дуже погіршилися взаємини, а то за портове місто Клайпеду. Литовці побоюються, що Німеччина хоче те місто відобрати силою. Німеччина каже, що Литва обмежує в Клайпеді права німецької національної меншини. Литва затіснює тепер звязки з большевиками і на торговельному й на політичному полі.

Передплачуйте

«ЖІНОЧУ ВОЛЮ»

Двотижневик для українського жіноцтва.

Начальна редакторка та видавець сен. О. Кисілевська.

Передплата на «Жіночу Волю»: в краю і на Чехах на рік 2 злоті, для інших країв — пів америк. долара на рік.

Адреса: Коломня, Замкова 37.

Мазі, мазі! Талем як!

— Што вас, куме, до мене так з рана признало, што ищи кури не повставали, а ви уже пришли.

— Ой, кумоньку, Гавриле, в мене духу неє, так емся змучив і зострашив, што мі ся той ночи сніло.

— А коли ся вам сніло, до півночи, ци над раном? Бо то, видите, куме, я маю старий сонник єгипетский, то в соннику так пише, што як ся сніє до півночи, то треба дос довго чекати, жеби ся з'істиво, а як над раном, то не заводга ся сон з'істив.

— Мі, куме Гавриле, снілося, кой уже третій раз когут сьпівав.

— Ой, як так, то ся недовдга з'істив, лем повіchte, што то ся вам сніло.

— Та сніло ся мі таке: Я бив мазярьом, і знате набрав ем коломази, наклав на віз, запряг ем шкапи, і їхам селами, в сторону Горлиц. Крічу по селах: мазі! мазі! коломази, але ни-хто од мене не купує, бо то видите в горлицькім повіті сами мазяре, а я

о тім не знав і так заганям шкапи і верещу, што аж ем до Горлиц приїхав.

— Став ем на улиці і зас кричу: Мазі! Мазі! Коломази! Виходит, куме, з єдної каменіци паниско, високій, червеній, як медвід і гварит, што то продаеш, хлопе? Та я йому повідам: купте мазі. Товді тот паниско повідат мі так: Мі, хлопе, мазі не треба, бо я маю свою мазю, што ньом мажу хлопім очи і оперую їх скору, але идиш лем ти, хлопе, до Крилиці, я там маю своїх русских людий і дам ті адрес, може запамяташ там ся звідаш, де є Трахан, Гнат, Дуркач, то они мазі куплят, бо їм потрібно. І там можеш, хлопе, ціви вагони мазі доставляти.

— Я ся, куме, потішив, што мазь продам і... по шкапах, вьо до Крилиці!

Приїждам до Крилиці, довідав емся о тих «панах» і гварю, циби не купили мазі. Куплят. Почім бочка? Я повідам, бочка на 100 літер коштує лем 50 злотих, а тоти пани крилицьки дають мі лем 15 злотих, і думаю собі, што они роблят зовьов? А они мі зас повідають: хлопе, ни-хто ті веце не

даст, ми, русини, ті даєме добру ціну за то, што і ти русин.

Я повідам, жеби вас шитких чорти зяли за мою дорогу до Крилиці.

Озераяся, а ту вам, кумоньку, летит ціва хмара чортисків. Я зняв шапку та лем хрещуся і оджегнуо і мене оминули, а тих панків, як зімают, повязали їх райшкетлями і як нагнали до хліва, як зачнут бити желізними дручками і кричат чорти: То ви ту в Крилиці? Ми вас так давно глядаме, чекайте, веце не будете лемків дурити, турецькими язиками! Даме ми вам смови, жеби сте сой попили — Як зачнут бити, але, куме, били, а тот череватий, то скованчав, як пес. Але ниц не помагало, лем били, желізними палицями, а як добрі вибили, то їх одослали до пекла, а сами мали піти до Горлиц, по того пана, што мі нараїв русских купців на каламаз і полетіли до Горлиц. — І што ся пак стало, то незнам, бо ня стара збудила.

— Кой ся вам над раном сніво, то тот сон ся гнет з'істив — гварит кум Гаврило.

— Дай, Боже, гварю, жеби ньяйскоре. Талем як!

Вищок.

Там, де сонце сходить...

(Докінчення)

III.

Прийшли роки 1918—19. Майже всі молоді газдове й парубки повертали з України та Московщини домів. Майже всі оберталися між Києвом, Одесою, Харковом, Ростовом над Доном та ін. Отже на Україні. Там пзнали заждидвлені, помосковщені міста й муж цьки, „хахляцький“ народ по селах, тобто українців. Бачили чорнозем, пшеницю, дручки на ярмарках, що угиналися в д солонини й іншого багачтва.

Біло о як сонце хліба та солонини не могли з переситу їсти. Така то наша Україна, медом та милоком текуча країна. Сьогодні большевики українцям, що купалися в достатках та не знали ніколи голоду, на рідній землі, виділюють по кватирочці водяної зупи та кавальчику твердого пляка, бо збіжжям й омастою України треба накармити москалів та щось 40 народів, що живуть на землях ССРСР. во імя „пролетарської інтернаціональної правди“. А бодай вас з такою правдою, з таким соціалізмом, як тут нарид за свою тяжку працю голодує на своїй, кровью скропленій землі!

Кінець світової війни. Американський президент Вільзон проголошує 14 параграфів про замирення світа й самоозначення народів, себто, що кожна нація на власній землі має собі сама ставити власну хату. І дійсно — кожна з поневолених націй будувала свою державу та встановляла свою владу. Австро-Угорщина розлетілася, а на її звалищах повстало кілька національних держав.

Поляки, чеши, серби, альбанці, черногорці, литовці, лотиші, естонці, фінляндці добули тоді самостійну державу. Українці, що були під Росією та Австрією також хопили за оружжя до боротьби за свою волю та самостійну, соборну державу. Більше піз року серед воєнної хуртовини та большевицької революції протривала українська держава. Провалилася головною через брак національної свідомости та єдности серед українців.

В наших західних Карпатах під цю пору тільки раду радили. Одні хоч добре врадили, а другі то зовсім нідочого. Закарпатські українці 8-го листопада 1918 року на вічу в Любовні на Спішу вибрали „Руську Народню Раду“ та ухвалили змагати до зєдинення всього українського народу.

А по нашій протилежній боці Карпат? Тут на вічах в Криниці, Фльо-

ринці, Гладішеві, Святкорій, Мшаній та у інших селах ухвалено прилучити нашу країну до... Москеи. Так врадили Юрчакевичі, Колдри Собини, Кушвари, Вислоцькі, Мишковські та ін. На вічу в Гладішеві вибрали „Руськую Раду“, яка „проголосила“ т. з. „Лемковскую Республику“, з якою хйба треба було перескочити Україну, щоби її передати москалям (бо ухвалили прилучити її до Московщини).

О. Менцінського, пароха в Маластові, який радив понехати ці неможливі до здійснення пляни, а приступити до діла з українцями на сході, закричали й не дали прийти до слова. „Не било і не будет нікакой України!“ — кричали тоді лемківські головачі.

Друга партія „руських“ перла до злуки з Чехословаччиною. А час не ждав ані не слухав нарад та ухвал ані теж не вірив в умови, конференції та „пункти“, тільки робив своє. Наші „парібки“ то переступали Карпати у сумежну Чехословаччину, то крилися по лісах, потоках, дебрях та стаєнках й колибах. Матері та сестри виносили їм їсти.

Ой, не треба нам було ховатися по лісах та дебрях, тільки піти там де сонце сходить... Цілим гурмом.

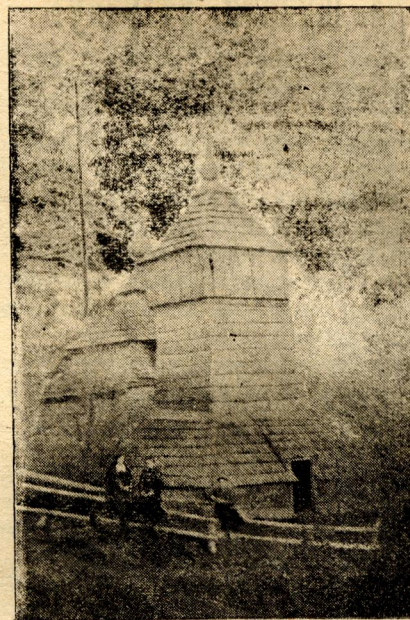
Гнат Фузия.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

Старим, любим українським звичаєм з нагоди світлих Днів Воскрєсення Христа Наря складаємо та шлемо Всім нашим Дорогим Читачам, Приятелям, Дописувачам, та Всім, що разом творило одну велику Українську Рідню в наших зелених Карпатах — як рівнож Всім нашим Рідним Братам, що в погі чола коротають свій вік не на рідній землі — в Чехословаччині, у Франції, в Югославії, Німеччині та в усіх краях Америки — щирі лемківські побажання кращої долі та кріпкого здоровля до дальшої здвєсної праці над піднесенням свідомости з наших славних Карпатах.

Знову всім тим, що вдяглися в чужу одіж та чигають на нас і воюють неправдою — бажаємо отверєзіння та скорого повороту під рідні стяги.

Редакція і адміністрація
»Нашого Лемка«.

Одна з найстаріших лемківських церков в селі Липовець, збудована в 1640. році — Римаівщина.

Для науки і розваги

Вечером ваходжу з хати, чую десь співають, Парубки веселі, жваві на весь рот гукують. Наделухую дуже шильно, щоби звук зловити. Яку пісню виспівують — бажаю справдити. »Да гей у гароді« — високо тенор дус. »Виспнали могілочку« — бас йому вторус. А як врешті покінчили московську співати, То хтось знову польську пісню почав затыгати:

»Спевай Тамаро остатне татіо пожегання«, І так співали довго, до самого раня. Здивований стояв я: — чи дійсність це, чи зыва

На серці стало важко, що в нас така темрява. Що ми народ співучий, нема вже що й казати, Однак і щодо пісні теж треба розум мати. Співати пісню рідну, огнисту, повну чару, Котра нас всіх єднає, зневіри гонить хмару. А хто не любить свого, чуже все вихваліє, Сам з себе він єміється, гніздо своє каляє. (Друк. Г. К. Ч.) Трохим Тика.

Присилайте адреси своїх знайомих, які хотіли би передплатити „Нашого Лемка“

Українські продукти здобувають собі ринки в Австралії

Минулого тижня українська фабрика цукорців і солодоців »Фортуна Нова« вислала до Австралії великий транспорт солодоців. — Транспорт відплив з Гдніні до Сіднею на пароплаві »Поможе«. Як з повищого бамо, то навіть австралійці зрозуміли, що немає ніде кращих солодоців у світі, як »Фортуни Нової«.

Поширюйте „Нашого Лемка“

Де шукати рятунку?

Наше селянство знаходиться в безрадному, економічному положенні.

Господарська криза та її наслідки, головне задовження та низькі ціни господарських продуктів, вичерпали наше село вповні.

Сталі нестатки та вічна боротьба про рятування останків майна, зробили нашого селянина дуже чутливим.

Екзекутори викликають в селах переполох й тут и там застрашення. Селянство бе у дзвін тривоги.

Приходить до гострих сутичок. Селянин ставить насильний опір в обороні свого майна й варстату своєї праці — землі, бо в д того залежить його життя. Селянин перестає думати про наслідки каригідних виступів.

Цю нужду селянства використовують безсовісні політичні агенти та затягають наше селянство до каригідних виступів-демонстрацій й село в своїй безрадності легко підлягає нашептам різних агітаторів.

Селянин з теперішнього катастрофального положення не бачить жадного виходу та перестав уже вірити у власні сили. Насувається питання, що буде, коли селянин стратить послідню іскорку надіятися якоїнебудь помочі?

Селянин уже нині добре знає, що господарську кризу зачалось лічити на його рахунок, бо мільярди на безробітних, піддержка промислу й банків, забрало й забирає до нині його послідню кєрвавицю.

Що буде, коли селянин освідомить собі те, що хоч він працює мозолимих рук створює основи кращих умовин життя для всіх, сам одначе знаходиться на послідньому місці, з ним по мачошиному поступається. Чи це тільки інтерес самого селянства, щоб захоронити його від неминучого упадку, чи навпаки інтерес цілого суспільства й держави, щоб добробут селянина й надалше був джерелом добробуту всіх?

На ці запити чекає наше селянство відповіді. Відповіді й чину!

Торжественний обхід дококола церкви св. Вмч. Димитрія в селі Цекліська Воля, коло Жмигорода.

Великодні міркування...

*Хоч на полі вітер гуде,
Радо голос наш гомонить —
И надію в серцях будить
Сам Христос... Весна вже йде!
Та чути вже пісню Воскресну...
От, киньмо зваду нечесну,
Слова пусті, повні клевет.*

*Возмімся гуртом до праці!
Ормо народну ниву
Самі!.. Гайвороння крикливе.
Кождий хай від себе жене,
Рідні ниви від них боронить!..
Ейже Браття! — Христос Воскрес,
Славу Небесам віщує днесь!!*
(Ст. В.)

Освітня праця дає за- руку кращого завтра

Село Рябе, балигородських сторін пробудилося, бо найшлися люди, що скинули зі себе тяжкі окуви віковичної темряви та згуртували ідейну молодь в аматорському Гуртку.

Хоч багато мають клопотів з усіх сторін, бо в селі немає ані школи, ані читальні, то все таки молодь працює, підготовляє гарні вистави, які освідомлюють ціле село.

І так ще 10. березня ц. р. відіграли гарне представлення під заголовком: „За сиротою, Бог з калитою“. Слід додати, що один чесний аматор убрався в стрій запорожия-козака та обіхав на білому коні ціле село закликуючи на виставу.

Треба — теж додати, що люди пізнають вагу таких представлень; (хоч на жаль — деякі осторонь держаться культурної праці та не можуть відсмілитися — тому їх треба вічливо повести, показати правду, в чемний спосіб розяснити їм, що вистави дається для загальної користи цілого села; — прийде більше людей на виставу — тоді буде кращий дохід та можна буде ці гроші призначити на книжки, для всіх, що хочуть читати!) Чесна молодіже з Рябого, ми з найбільшою охотою витаємо всякий новий культурний почин і радіємо, як наші брати гуртуються до народньої праці — бо ми хочемо всіх братів погодити, щоб на вічєньки пропала незгода з наших прадідівських Карпат. Правда і згода виведе нас на кращі шляхи.

Сила народу — це його духове зєднання, це його непохитна віра у світле майбутнє нації. Завданням національної преси є будити та кріпити цю віру. Завданням передплатника поширювати цю пресу. Тому поширюйте «Нашого Лемка».

— Уй! Той „Комар“ то найбільше нас жидків кусає!

Читайте й передплачуйте одинокий український веселий тижневик

„КОМАР“
П'ЯТІВ, КОСТЮШКА 1 а.

Так мене назвав

Вже 20 літ минає, як весною в нашій селі були москалі. Я мав тоді ледви десять літ. Одного вечора прибігаю зі села, і бачу, як під хатою в нас з мою сестрою і братом розмовляє якийсь прапорщик (російський старшина). Я не знаючи про що була мова, відразу говорю до того офіцера по російськи, бо навчився я від салдатів, і тому хотів похвалитися перед прапорщиком. Прапорщик відразу подивився на мене грізно і сказав: „Ти собака мала, чому не говориш у своїй мові, як мама тебе навчила“, Я остовпів і не знав, що сказати. Чуваю далше, що він говорить до брата і моєї сестри гарно по українськи. Приходив так до нас ще кілька вечорів і довго-довго розмовляв, про Шевченка, про Київ, про Україну, але обачно, щоб хто не підслухував. Я опісля все зрозумів, що він українєць, що там ніби в „Росії“ за Збручем є такі самі українці як і ми — і я його слухав довго-довго і спати не хотів, та вже і не гнівався, що він мене так перший раз привитав. На жаль не довго приходив, бо скоро прийшли прусаки і він з москалями мусів з наших Карпат втікати.

І тепер нераз, коли чую, як деякі „господини“ на Лемківщині навть до своїх установ пишуть в чужій мові і до кого стремлять, мені зараз приходиться на думку сей прапорщик. Що сей прапорщик сказав би тепер тим повнолітнім і ніби образованим людям, коли мені малому дїтвакови і нерозумному сказав „ти собака“.

Земляче, коли ти жиєш ще, то знай, що за ті слова я не гніваюся, але сердечно тебе люблю і вдячно споминаю. **Молодий лемко.**

Охорона лісів у Карпатах

На зборах польського природничого Товариства у Львові відбулися важні наради, які займаються охороною лісів у Карпатах. З уваги на те, що ліси зменшують безпеку повітря, які винищують щороку величезні простори краю, як це було в минулому році, — збори Товариства зажадали: *заборонити* безоглядне вирубування лісів у Карпатах і на Підкарпатті, *залісити* негайно оголошені з лісів околиці, *створити* фонд на наукові дослідження в Карпатах над впливом, який мають різні роди землі на якість води, що спливає гірськими потоками і ріками, туди над геохімічними (хімічні частини землі, грецьке слово «ге» = земля, звідси наука про землю, її положення, гори, ріки, підсоння зветься географія, або опис землі, грецьке слово «графо» = пишу, описую), вкінці — зажадали теж, щоб *створити* технічну організацію для виладження плянів охоронних регуляційно-водних плянів. На цей фонд крім призначених грошей з державного скарбу мають бути призначені всі грошові кари за порушення закону про охорону лісів.

Це дуже важне для нас лемків, бо наші поля постійно загрожені різними стихійними нещастями, які від часу, як різна жидівня теребить безощадно наші ліси, стало горнути наші засіви та побільшують біду. А цього давніше не було, бо була розумніша лісова господарка.

ПОМ'ЯСІСЯ КАРКУ.

ПЕКЛО ІСНУЄ

Донька: Але ж, мамо, я не можу вийти за нього. То атеїст, який не вірить навіть у пекло.

Мати: Вийди за нього і переконай його, що пекло існує.

ЛІК НА ЖЕБРАКІВ

— Чоловічку, там за дверима стоїть жебрак... чи можу дати йому кусник печені, що я сама приладила?

— Але ж, очевидно, дай! Більше напевно не прийде ніколи.

СКЛАД

НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ

В СЯНОЦІ

поручає

членам, кооперативам і приватним купцям

споживчі й кольоніальні товари, насіння господарських рослин і трав,

Коли хочете мати добру ціну за Ваше молоко —
ЗАКЛАДАЙТЕ РАЙОНОВІ
МОЛОЧАРНІ

під фаховим наглядом

МАСЛОСОЮЗУ

Вступайте в члени Районових Молочарень Маслосоюзу і збувайте тільки через них своє молоко та купуйте потрібні машини тільки через

МАСЛОСОЮЗ

ЛЬВІВ, ГЛОВАЦЬКОГО 23.

Довше не буду невірником

Проч спіртай!!

В деяких лемківських селах сільська молодь не впорядкувала себе ще досі. Виходить вечорами на вулицю, виспівує поперекручвані пісні, перейде ціле село та давай — підемо розвеселитися. Заходять до хат, де ще світять і складається по кілька грошів та смоктять снадочку шпіритаю. Пленгає при тому несотворені пусті річі та в цей спосіб гейби! — шукає забуття свого невідрадного положення.

Подаємо слова одного розумного молодця згід риманівських сторін, що каже: «Адже, любий чоловіче, подумай в своїй нещасливій голові, як живеш? Річно прокуривши найменше 60 злотих і стільки само — як не більше проспіртайчши. Зваж, яку кривду собі робиш. Не читаєш, немає — мовляв гроша на газету — дійсно немає — як все заносиш до Абрума — або Йойни. Радуюсь хвилину, як п'єш білу, як вапняна вода отрую шпіритаю, що тебе дре по гортанці, як розжарене залізо? Чи маєш у хаті, що їсти? Як ти вбраний? До церкви не підеш, бо ганьбишся — але проковтувати гідоту шпіртайчаку ликує не ганьбишся. Не розважуєш, як п'ятика жене тебе у пропасть, робить з тебе передвчасу немічного старця, твоя душа купається в бруді, бо як ти зашпіртайчений, не маєш дрібки сили волі та лізеш у болото, свою честь запльовуєш, свою людську гідність поганиш, дикі пристрасти володіють твоїми пристрастями; падеш, угнітаєшся на кожному кроці — бо тобі здається, що ось тепер ти вже володар — все тобі можна, нікого не боїшся. Твоя задурманена голова та засліплені очі не бачуть — який ти Фесько заспіртайчений та прасівкою підкурений, що аж гідко на такого глядіти.

Отож, любий парубче — місто проковтувати свою загибель, збещещувати свою людську гідність — скидай із себе кайдани гадюки жидівської шпіритаї, твоє знеможене тіло домагається! Свігла шукай, сонце науки пригортай,

вчися, бо темному немає місця в селі. Воскреси в собі приспану совість, змішни свою волю та ставай гідним членом села. Будуть тебе і люди шанувати і Бог буде благословити.

Скажи собі раз, але рішучо — більше не буду невірником, не буду коротати свого віку! Між розумними, свідомими найду поміч та своїм отверезінням другому подавати буду руку.

Микола Якимовський.

Викінчують жидів

Гітлерівська влада послідовно усуває жидів від усякого впливу на політичне, господарське й культурне життя Німеччини.

Недавно усунуто всіх жидівських письменників, журналістів, малярів та булівничих з загальнонімецьких організацій та заборонено їм працювати в цих областях.

Вичеркнено зі списків навіть тих, що в їхніх родинах в останніх двох поколіннях з'ясовано домішку жидівської крові. Ця (заслужена!) доля стрінула 1500 письменників та журналістів, що пускалися на легкий хліб.

Так даліше не сміє бути

Зловживання на шкоду населення, що потерпіло від повені. В Новому Торзі арештовано урядовців повітового відділу Романа Врублевського, Войцеха Банькоша, Баріцького і Котарського за зловживання та надужиття при роздаванні підмог населенню, що потерпіло від повені. Арештувано теж Маркуса Гроса, жида-купця з Нового Торгу (навіщо жидів при роздачі підмог?), вмішаного в цю справу. Так то населення вижидає належної помочі, клопочеться, запобігає, переводиться збірки, пишуть закликати та який кінець? Таких, що гарбають призначене для підмоги нещасним повенянам, треба якнайгостріше карати і скоротити самовольно непокликаних до роздавання людців. Знищене повенню населення голодує, дітворя гола; що буде, як начнуть ширитися пошесті недуги наслідком нужди та голоду? Взиваємо відповідні чинники, щоб подбали про зерно на хліб для цілої Лемківщини та на засіви, бо як не посіємо, то прийде ще гірша нужда, з якою ще тяжча буде боротьба. Зло треба нищити в самих початках.

Кожна українська хата уживає

МИЛО

тільки марки

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Жадайте по усіх кооперативах!

Листування:

Вп. П. Ціслінський: розвязка добра, історію вишлемо. Помістимо, за адреси щирий привіт.

Вп. Мбл.: щиро дякуємо.

Вп. Т. Єд. ком. точно ждемо. Передплату (3 зл.) одержали. Привіт.

Вп. Югася Филь: ждемо на скрипт.

Вп. Дмитро Гиба, Кр.: шлемо, адресу подав І. Хомяк з Гладшова. Щирий привіт.

Вп. Яцко Кропило: славно, присилайте більше.

Впр. «Антонович»: цензурне. «Хто платить». Решту поміщуємо з подякою. Шлемо щирі побажання Христос Воскрес.

Вп. Андрій К. і Порфір Г., Кальниця: портрети Шевченка вислано, придійте передплатників «Нашому Лемкові». З провідсвітами не задавайтеся — бо шкода кожного українського слова для таких. За побажання щасливих Свят Воскресення спасибіг. Будуйте школу всіми силами — через освіту до правди!

Вп. Подорожний: добре, поміщуємо, просимо не забувати про нових передплатників.

Просимо першого (26) числа «Нашого Лемка» не рекламувати, бо наклад вичерпається.

Всіх наших Чесних дописувачів просимо писати частіше! Пишіть, розкажіть свою радість і горе, як вмієте і знаєте. Ми в потребі поможемо радою, щирим словом, чим можемо. Не дивуйтеся, коли часом депіс спізнено прийде на сторінки часопису. Маємо обмежене місце, — деколи і не можемо помістити з незалежних від нас причин. Одначе завжди радісно витасмо кожний голос з Лемківщини, бо вважаємо ці справи за найважливіші.

Плугатор: присилайте.

Подорожний: зоначили, одначе пишіть.

Вп. Йосиф Бобак, Цеплий Василь, оба з Б. одержали цілорічно передплату від Впр. о. Д-ра М. Денька з Пер. Рівнож Іван Проць в Аргентині має заплачено по кінець ц. р.

В імені названих складаємо Отцю Добродієві щирю лемківську подяку з побажанням Христос Воскрес.

Федьо з Гірки: 5 зл. одержали, вписано: поміщено. Держіться кріпко.

Дошницький: використаємо, але на будуче просимо таке, щоб усім була користь. Шкода місця в добрій газеті на відповідь поганячам.

Полева: радо повитаємо збірочку тамонішніх лемківських пісень.

Граничний Ярослав: піде.

Вп. ред. М. Д., Стемфорд в Америці: шлемо Вам від Ваших Братів з Гладшова та від нас щирі побажання веселих Великоднів та питаємо, чи справді забули?

Вп. Соляк, Куляшне: має заплачено з Франції по кінець року. Теж для Дзями з Франції.

Вп. (Д. В.): листа одержали, радіємо з Вами. Використовуємо. Не забувайте. Щире Христос Воскрес усім Браті з Ростокі.

Кооператива
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів, Церковна 2.

виробляє найкращої якості

Ц И К О Р І Ю „Луна“
підмірку кави „Пражінь“
СОЛОДОВУ КАВУ „Луна“

Всі купуємо тільки вироби
рідного промислу.

Багато не жадаємо, лише хай кожний передплатник приєднає нам нового передплатника.

— 0 —

Випадок при праці.

Працюючому в кузні Петрові Люрчакові в Бересті (к. Грибова) відпирснув кавалок заліза до ока, і тяжко зранив рогівку, на самій зіниці. По першим уділенню лікарської помочі в Грибові, поїхав сейчас до лічниці в Кракові.

— 0 —

Біда не спить — лем по людях ходить.

В Матієвій, пов. Новий Санч, везли два брати Кудлики з ліса дерево.

Молодший Іван тримався дшля, та що було з гори, фіра розігналася, Іван пошпотнувся і впав під колесо, що його переїхало, заламуючи йому грудну клітку.

Нещасний по кількох хвиликах помер. (К).

Обережно з їздою до Парагваю

Всім далася добре відчути теперішня криза, кожний драпнув би в свт за очі, щоб заробити на життя. Часто пишемо та закликуюмо, дсбиватися кращої долі дома, робити це, що другі народи роблять, перебирати від жидюг наш промисл, створити нові варстати праці, не оглядатися на нічию поміч, бо вона не прийде, лише закочувати рукави та працювати, бо немає у світі гараздів. Всіх наших братів в горах та тих, що вдержалися (чудом) у Франції перестерігаємо перед бюро „Фанко — Польонь“, що агітує за виїздом до Парагваю, бо там гірша біда як у нас. Різних провідсвітів агентів женить від жижи. Видумуйте самі нові джерела заробітку — самі лемківські багатства напрошуються. Тож до праці!

Сліпому коневі і окуляри не допоможуть

Буває по селах на Лемківщині, що мудра баба «витресує» глупу. Глупа баба не знає, що зі злости робити і відповідає слово за словом за мудрою бабою, як відгомін.

Се є т. зв. «вершок магнування».

На таку малячу мудрість змігся Кр. Лемек, відповідаючи В. Осідачеві на статтю: «Хто нам бажає добра», котра була поміщена в «Нашім Лемку».

Не думай собі Лемек, та не лякай себе словами: «Не забере те нам нашого серця» — як говорять лемки-українці. Бо такі, як ви, свої серця вже давно загирили і не мають чого боятися!

Відповідь не в своїй справі, по сотий раз впевняє мудрих лемків, чого затемнює все, бере в оборону, відвертаючи лемкам від того увагу — і вказує ясно, нащо «Лемек» сотворений!

Не злостися Лемек, що «Народня Справа» і «Наш Лемко» заливають лемківські села, та подумай краще про це, щоб лемки не звертали твого Лемка.

Зрозумій, Лемек, що не доріс і ніколи не доростеш до того, щоб дорівняти розумом «Народній Справі», або «Нашому Лемкові».

Хто вродився бабою-малпою, і нею скінчить. Лемки вже добре пізнали, та коли пожнуть ще довше, тоді ще ліпше пізнають, що то за птіця в «русским» пірю. Разом з «Русским Галасом» та «Землею і Волею» — славна компанія! Д. В.

Читайте й ширіть наш часопис. Пишіть, що діється у ваших селах

— 0 —

Курім лише найкращі
паперці
„Калина“

ФАБРИКА в ТЕРНОПОЛІ

фабричний склад:

Львів, ул. БЛЯХАРСЬКА ч. 11.

ЦІННИК ОГолошЕнь: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ву шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..